

til at concurrere med den overordentlig lette Udgang til Transport, som er tilstede der, og at man altsaa ikke kan vente at faae fuldt Udbytte for de store Capitaler, der ville medgaae, maa jeg ogsaa indrømme Rigtigheden af denne Indvending. Derved nødes jeg til at komme til den Slutning, at saaledes som Forholdene for Dieblisset ere, saalænge der ikke er en større Udvikling af Culturforsholdene i Sjælland, vil det være overordentlig betænkeligt at gaae ind paa et saa omfattende Foretagende som det, der her er Tale om. Det er utvivlsomt, at det er et stort Gode, der ved Jernbanen vil tilveiebringes for denne Provinds — jeg taler nærmest om Sjælland, thi for Thyens Vedkommende troer jeg, at Sagen stiller sig anderledes. — Naar dette bestandig fremhæves, vil vistnok Ingen kunne modsig det. Men det Spørgsmaal, som her vil være at afgjøre, er, om ikke dette Gode vil blive betalt for dyrt med de Millioner, som udfordres dertil. Disse store Capitaler fremkomme jo ikke af sig selv, man tager jo af alle Skattehernes Formue, og det er altsaa et Spørgsmaal, som det forekommer mig, at man ikke paa nogen Maade kan slyde fra sig. Selv om Taleren var om langt mindre Summer, maatte man finde det naturligt, at man vilde have, om ikke fuldkommen Sikkerhed, som jo ikke godt kan erhverves ved saadanne Forhold, saa dog en overveiende Sandsynlighed for at faae Udbytte af Capitalen, inden man udgav den. Her støder man imidlertid paa Opinionen. Opinionen har i en Række af Aar fastholdt den ene Side af Sagen, den nemlig, at det er et stort Gode at erholde disse lettere Communicationsmidler, og denne halve Sandhed er bleven saa eneherstende, at det for Tiden ikke kan hjælpe at ville forsøge paa at bryde den. Man maa vel erindre, at naar der er Tale om Anlæg af Jernbaner, gaaer det nærmest og hovedsagelig ud paa at erholde visse Fordele, som i deres inderste Væsen maae siges at være materielle, og man kan derfor ikke slyde bort fra sig en Undersøgelse af de Pengefordele, der ere forbundne dermed. Naar man anvender en vis Capital paa Videnskab og Kunst, bliver man altid staaende ligeoverfor Noget, der nødvendigtvis maa være en Skønssag; man kan ikke ubregne i Dalere,

Markker og Skillinger, hvilket Udbyttet vil blive af denne Capital. Anderledes stiller det sig derimod med Jernbaner; der synes man at være ligefrem opfordret og forpligtet til at gjøre en saadan Beregning. Hvis man nu vil sige, at det er overordentlig vanskeligt at gjøre denne Beregning, da skal jeg gjerne indrømme det; men jeg skal dog udtale som min Overbeviisning, at Hovedspørgsitionen her bliver, om Banen vil forrente sig eller ikke. Dette troer jeg er det egentlig afgjørende Spørgsmaal, hvorpaa det kommer an, og jeg synes, at næsten Alle, der have udtalt sig om Jernbanen, ere enige deri, at der ikke i en lang Række af Aar vil kunne være Tale om fuld Forrentning af de Summer, der ville medgaae dertil. Den ærede Minister gjorde opmærksom paa, hvorledes Jernbaner kunne staffe Befolkningen store Fordele, og han anførte et Exempel, som jeg gjerne fra mit Standpunkt vilde belyse noget nærmere, dersom jeg turde troe, at jeg ret havde forstaaet det. Den ærede Minister angav nemlig, hvormange Banemil der vare blevne reiste af Personer paa den sjællandske Jernbane, og han opkaestede det Spørgsmaal, hvor store Capitaler der maatte antages at være vundne for disse Personer ved den Tid, de havde sparet ved at kunne udføre Reisen i en saa langt kortere Tid. Det er, saavidt jeg troer, den Tanke, som den høitærede Minister vilde udvikle; men jeg troer, at man maa dog her være berettiget til at fremhæve — hvilket jeg ikke siger som Noget, der staaer i Modsetning til den ærede Ministers Tanke, men kun som en Fuldstændiggjærelse deraf, thi det laa deri — at Maalestokken, for hvad det er værd, høves i den Bestaling, disse Personer have givet for at kjøre paa Banen. Jeg gaaer ud fra, at man ikke saaledes har stillet Banen overfor Publikum, at man har villet give det gratis Befordring, men at man har sat Prisene saaledes, at man kunde faae det bedst mulige Udbytte deraf. Det kan være, at man til forskjellige Tider ikke kan ramme det, og at man ikke saaledes accurat kan sætte den Pris, som de enkelte Personer ville give for at komme til at kjøre paa Banen; men saedvanligtvis pleier man dog at føle sig frem og at sætte Taxterne saaledes, at Ud-